MOVING FORWARD TOGETHER

INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

ATLAS NETWORK

INSTITUTE FOR ECONOMIC RESEARCH AND POLICY CONSULTING

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
17 квітня - 31 травня 2023 року

Випуск № 79
Червень 2023

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, який публікується за підтримки Європейського союзу, МФ "Відродження" та ATLAS Network у рамках проекту "Підтримка громадської ініціативи "За чесну та прозору митницю". Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності..... 4

Уряд зупинив перебіг граничних строків розрахунків за зовнішньоекономічними контрактами, укладеними до 24 лютого 2022 року з контрагентами з рф та Білорусі..... 4

Електронну чергу перетину кордону поширено на більшу кількість МАПП..... 4

Дозволено експорт м'яса великої рогатої худоби, м'яса курей, яєць, жита, проса..... 5

Доповнено перелік товарів, заборонених до ввезення в Україну з росії..... 5

З 9 листопада 2023 року припинить дію українсько-російська Угода про порядок перетинання українсько-російського державного кордону жителями прикордонних регіонів..... 5

Проекти нормативно-правових актів..... 6

Пропонується затвердити нову редакцію Порядку перевірки достовірності сертифікатів і декларацій про походження товару з України..... 6

Пропонується змінити ставки вивізного та ввізного мита на окремі види продукції тваринництва..... 6

Новини..... 8

Уряд тимчасово заборонив експорт цукру..... 8

У Волинській області запрацюють два «сухі порти» для експорту агропродукції..... 8

З 1 червня 2023 року на кордоні з Румунією запрацював пілотний проєкт, що сприятиме зменшенню черг перед пунктами пропуску..... 8

На кордоні з Румунією відкриють додатково пункт пропуску..... 9

Ліквідовано митний пост «Вільча» на українсько-білоруському кордоні 9

Держмитслужба оновила методичні рекомендації щодо заповнення декларацій на товари при процедурі спільного транзиту..... 9

Уряд зупинив перебіг граничних строків розрахунків за зовнішньоекономічними контрактами, укладеними до 24 лютого 2022 року з контрагентами з рф та Білорус

Розпорядження Кабінету Міністрів України № 459 від 02 травня 2023 р. № 406-р «Про внесення зміни в додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 лютого 2019 р. № 76»

Постанова Національного банку України № 71 від 30 травня 2023 року «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 14 травня 2019 року № 67»

Уряд вніс зміни в додаток до переліку товарів та (або) галузей економіки, для яких Національний банк України має право встановлювати винятки та (або) особливості запровадження заходу захисту, передбаченого абзацом першим частини першої статті 13 Закону України "Про валюту і валютні операції".

Зокрема, цими змінами дозволено зупиняти граничні строки розрахунків за зовнішньоекономічними контрактами, підписаними до 24 лютого 2022 року з експорту та (або) імпорту товарів, укладеними українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності з іноземними суб'єктами господарської діяльності з місцезнаходженням у російській федерації або Республіці Білорусь. Так, перебіг граничних строків розрахунків за такими операціями тимчасово припиняється з 24 лютого 2022 р. на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів із дня його припинення або скасування.

До цього існувала проблема, яка полягала в тому, що українські підприємства, які до 24 лютого 2022 року уклали контракти з підприємствами росії та Білорусі, не могли отримати товар або повернути сплачені за нього кошти у зв'язку зі збройною агресією росії проти України. Зазначені зміни дозволять відповідним підприємствам не нести відповідальності за неповернення валютної виручки в Україну згідно з контрактами, які було укладено протягом зазначених строків.

Відповідну постанову НБУ прийняв 30 травня 2023 року.

Джерела: http://surl.li/hvblb

http://surl.li/hygqt

Електронну чергу перетину кордону поширено на більшу кількість МАПП

Постанова Кабінету Міністрів України № 442 від 02 травня 2023 року «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2022 р. № 1349»

Відповідною постановою уряд поширив експеримент із запровадженої електронної черги на перетин кордону для вантажних автомобілів системи («Електронна черга перетину кордону»), яка діяла на міжнародному автомобільному пункті пропуску (МАПП) «Ягодин – Дорогуськ», на інші міжнародні автомобільні пункти пропуску згідно з переліком, затвердженим Мінінфраструктри України.

Наразі електронна система «Електронна черга перетину кордону» працює на 16-ти МАПП.

Визначено, що власником майнових прав на електронну систему є держава в особі Мінінфраструктури, її адміністратором є Мінінфраструктури, а технічним адміністратором - Агентство відновлення.

Також цією постановою оновлено Порядок реалізації експериментального проєкту з організації управління чергами вантажних автомобілів перед міжнародними пунктами пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення за допомогою електронної системи "Електронна черга перетину кордону.

Джерело: http://surl.li/hreba

Дозволено експорт м'яса великої рогатої худоби, м'яса курей, яєць, жита, проса

Постанова Кабінету Міністрів України № 472 від 12 травня 2023 року «Про внесення змін у додаток 5 до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2022 р. № 1466»

Уряд вчергове вніс зміни до переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2023 рік.

З урахуванням покращення ситуації із забезпечення населення продовольством із переліку товарів, експорт яких підлягає ліцензуванню, виключено такі позиції: велика рогата худоба, жива, м'ясо великої рогатої худоби морожене, м'ясо курей свійських, м'ясо та їстівні м'ясні субпродукти, м'ясо великої рогатої худоби, курячі яйця, жито, овес та просо.

Наразі експорт зазначеної продукції дозволений.

Джерело: http://surl.li/hhsgs

Доповнено перелік товарів, заборонених до ввезення в Україну з росії

Постанова Кабінету Міністрів України № 459 від 9 травня 2023 року «Про внесення змін до переліку товарів, заборонених до ввезення на митну територію України, що походять з Російської Федерації»

Уряд доповнив перелік товарів, заборонених до ввезення в Україну з росії.

З огляду на покращення ситуації із забезпеченням паливно-мастильними матеріалами, до зазначеного переліку включили такі позиції: сира нафта та нафтопродукти, гази нафтові та інші вуглеводні в газоподібному стані, паливо моторне альтернативне, біодизель та його суміші, що не містять або містять менше ніж 70 мас.% нафти або нафтопродуктів, одержаних із бітумінозних порід. При цьому, заборона на ввезення не розповсюджується на товар, ввезений транзитом трубопровідним транспортом.

Джерело: http://surl.li/hrech

З 9 листопада 2023 року припинить дію українсько-російська Угода про порядок перетинання українсько-російського державного кордону жителями прикордонних регіонів

Міністерства юстиції України 19 травня 2023 року повідомило про припинення з 9 листопада 2023 року дії Угоди між Кабінетом Міністрів України та урядом російської федерації про порядок перетину українсько-російського державного кордону жителями прикордонних регіонів України та російської федерації від 18 жовтня 2011 року.

Джерело: http://surl.li/hredc

Пропонується затвердити нову редакцію Порядку перевірки достовірності сертифікатів і декларацій про походження товару з України

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку верифікації (перевірки достовірності) сертифікатів і декларацій про походження товару з України»

Дата публікування: 5 квітня 2023 року

Ініціатор: Міністерство фінансів України

Проєктом постанови пропонується затвердити нову редакцію Порядку верифікації (перевірки достовірності) сертифікатів і декларацій про походження товару з України, який був затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. № 1029.

Нова редакція актуалізує норми Порядку, зокрема в частині:

- видання сертифікатів про походження товару з України уповноваженими органами або організацією;
- визначення процедури здійснення верифікації (перевірки достовірності) сертифікатів і декларацій як на підставі запиту митного органу країни ввезення товару, так і за ініціативою митних органів відповідно до статей 337^1 та 345 Митного кодексу України;
- визначення підстав для анулювання сертифіката уповноваженим органом або організацією, якими видано такий сертифікат, з метою дотримання правомірності застосування пільгового режиму оподаткування на умовах вільної торгівлі;
- визначення порядку інформування за результатами верифікації (перевірки достовірності) сертифікатів і декларацій митного органу країни ввезення товару, уповноваженої організації та підприємства-виробника та/або експортера товару про виявлені порушення.

Проект спрямований на удосконалення та актуалізацію відповідних процедур.

Джерело: http://surl.li/hvamz

Пропонується змінити ставки вивізного та ввізного мита на окремі види продукції тваринництва

Проект Закону про внесення змін до Митного тарифу України та Закону України «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину» щодо ставок ввізного та вивізного (експортного) мита на окремі види сільськогосподарської продукції

Дата публікування: реєстр. номер 9254 від 1 травня 2023 року

Ініціатор: народні депутати України

Законопроєктом пропонується встановити 0% ставку ввізного мита на імпорт великої та дрібної рогатої худоби (ягнята, кози), а також до 31 грудня 2026 року запровадити 0% ставку експортного мита на цю ж продукцію.

На думку ініціаторів проєкту, його ухвалення стимулюватиме збільшення поголів'я великої рогатої худоби та дрібної рогатої худоби, їх виробництво та реалізацію у високо вагових кондиціях, що сприятиме збільшенню загального обсягу отриманого прибутку, надходжень до бюджету та збільшення кількості робочих місць, сприяння збільшенню надходжень валютної виручки в країну на 32%, а також для розширення експортних можливостей України.

У проєкті пропонується встановлення нульових ставок ввізного та вивізного мита на ряд товарів, що

належать до товарних категорій 0102 («Велика рогата худоба, жива») та 0104 («Вівці та кози, живі»). Але в пояснювальній записці до проєкту відсутній аналіз впливу та оцінка стимулюючого ефекту зміни ставок ввізного та вивізного (експортного) мита на відповідну продукцію відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншого боку, (ст. ст. 29, 31, Додатки I-A, I-C), яка передбачає поетапне зниження аж до анулювання таких мит. Також проєкт містить інші неузгодженості. Зокрема дата набрання ним чинності з 1 січня 2023 року, що вже є неможливим. Крім того, дія норм закону пропонується до 2026 року, але не пояснюється чому саме обрано такий термін дії його положень.

Джерело: http://surl.li/hvanp

Уряд тимчасово заборонив експорт цукру

Кабінет міністрів України на своєму засіданні 30 травня 2023 року тимчасово заборонив експорт цукру. Таке рішення уряд ухвалив на засіданні у вівторок, про що повідомив представник уряду у Верховній Раді Тарас Мельничук.

Заборона оформлена у вигляді нульової квоти на експорт у період із 5 червня до 15 вересня 2023 року.

Джерело: http://surl.li/hxeqi

У Волинській області запрацюють два «сухі порти» для експорту агропродукції

На Волині розбудовують інфраструктуру під два "сухі порти", які слугуватимуть для вивезення українських сільськогосподарських культур на закордонний ринок.

Зараз тривають будівельні роботи та реконструкція на елеваторах, які знаходяться поблизу залізничних колій. Це дасть змогу після введення їх в експлуатацію експортувати зерно не тільки морем, а й залізницею.

Через блокування морських портів відправлення агропродукції відбуватиметься залізничним сполученням. Після введення зазначених портів в експлуатацію Волинська область зможе експортувати понад 3 мільйони тонн культур на рік. Ідеться про експорт зернових і технічних культур. Прив'язки до будь-якої культури немає.

Джерело: http://surl.li/hxeop

З 1 червня 2023 року на кордоні з Румунією запрацював пілотний проєкт, що сприятиме зменшенню черг перед пунктами пропуску

З 1 червня 2023 року в пунктах пропуску на державному кордоні України та Румунії запроваджується пілотний проєкт із тестування Системи попереднього повідомлення про виникнення надзвичайних ситуацій.

Так, представники Державної митної служби України та Митної адміністрації Румунії погодили запровадження Системи на українсько-румунському кордоні на період трьох місяців.

Тестування Системи попереднього повідомлення передбачатиме визначення оптимальної кількості транспортних засобів, які приймаються прикордонними органами кожної зі сторін за період однієї зміни в автомобільних пунктах пропуску, узгодження порядку взаємодії під час виникнення надзвичайних ситуацій у пунктах пропуску, а також забезпечення ритмічності пропускних операцій на кордоні.

Пілотний проєкт буде реалізований у пунктах пропуску:

«Орлівка – Ісакча»;

«Порубне – Сірет»;

«Красноїльськ – Вікову де Сус»;

«Дякове – Халмеу».

Подібні проєкти вже реалізуються на ділянках кордону з іншими країнами-сусідами, членами ЄС, вони отримали високу оцінку контрольних служб України та суміжних держав.

Джерело: http://surl.li/hxeoz

На кордоні з Румунією відкриють додатково пункт пропуску

У Чернівецькій області до кінця цього року планують завершити реконструкцію та запустити в роботу пункт пропуску "Руська" на кордоні з Румунією.

Крім того, на завершальному етапі перебуває і проєктно-кошторисна документація на відбудову пункту пропуску "Шепіт" на гірській ділянці кордону з Румунією.

Також планується реконструкція ПП "Біла Криниця", розрахованого на перетин вантажного автотранспорту. Для цього розробляють спільний проєкт розбудови всієї інфраструктури цього митного перетину кордону разом із румунською стороною. Кошти на будівництво планують залучити з фондів Європейського Союзу.

Очікується, шо ПП "Біла Криниця" зможе перетинати до 1200 вантажівок за добу. Це буде максимальна потужність. Для того, щоб досягти такої пропускної спроможності, такий же дзеркальний проєкт має бути і з румунського боку.

Джерело: http://surl.li/hxewi

Ліквідовано митний пост «Вільча» на українсько-білоруському кордоні

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та з метою оптимізації структури Київської митниці наказом Державної митної служби України від 16 травня № 201 ліквідовано митний пост «Вільча» Київської митниці.

Митний пост «Вільча» розташований на ділянці українсько-білоруського кордону і з моменту повномасштабного вторгнення знаходився в простої. Наразі його ліквідовано.

Джерело: http://surl.li/hxexz

Держмитслужба оновила методичні рекомендації щодо заповнення декларацій при процедурі спільного транзиту

1 травня 2023 року Держмитслужбою опубліковано оновлені Методичні рекомендації щодо заповнення митної декларації на товари при їх поміщенні в митний режим транзиту на умовах Конвенції про процедуру спільного транзиту. Документ розміщено в підрозділі «Методичні та навчальні матеріали» розділу «Спільний транзит (NCTS)» на офіційному вебсайті Держмитслужби https://bit.ly/42uYKc3

У рекомендаціях деталізовано вимоги щодо внесення даних безпеки до транзитної декларації, яка може, у т. ч., використовуватись замість ENS при ввезенні товарів на територію країн-членів ЄС. Даними безпеки, які додатково вносяться до транзитної декларації, зокрема, є:

- орієнтовні дата та час прибуття в митницю транзиту;
- місце навантаження;
- індикатор особливих обставин;
- інформація щодо способу оплати витрат на транспортування;
- місце вивантаження;
- маршрут;
- дані перевізника, відправника та одержувача.

При цьому, у даних безпеки щодо перевізника, відправника та одержувача заповнюється країна реєстрації та обліковий номер суб'єкта (TIN) або його назва та адреса.

Також в оновлених рекомендаціях деталізовано вимоги щодо внесення інформації про транспортні засоби при переміщенні товарів залізничним транспортом.

Джерело: https://bit.ly/42uYKc3

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попереднього і публікується в рамках проєкту **“Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”**, який реалізується за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network і є моніторингом реалізації митної реформи та заходів зі сприяння міжнародній торгівлі.

Публікація складається з трьох частин:

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі і можуть безпосередньо впливати на суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства.

Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Європейського Союзу, Міжнародного фонду “Відродження”, ATLAS Network та (або) Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.